

VÄLIKYSYMYS 1/2009 vp

Hallituksen kannanotto eläkeiän nostosta ja eläkkeiden leikkaamisesta

Eduskunnalle

Suomalaisen eläkepolitiikan tavoite on 1990-luvun loppupuolelta lähtien ollut eläkkeellesiirtymisiän nostaminen pitkällä aikavälillä 2—3 vuodella. Viime hallituskaudella, vuonna 2005, tuli voimaan eläkeuudistus, jossa pyrittiin työurien pidentämiseen uudella eläkejärjestelmällä. Yleinen vanhuuseläkkeen ikäraja laski 63 vuoteen, ja työssä voi jatkaa aina 68-vuotiaaksi saakka. Työssäpysymiseen kannustetaan siten, että 63 ja 68 ikävuoden välillä työskentelevälle kertyy eläkettä enemmän.

Seuranta on osoittanut, että eläkkeellesiirtymisiän pidentyminen on ollut sellaista kuin eläkeuudistusta tehtäessä ennakointiin: eläkkeellesiirtymisikä on noussut siten, että nykyisellä tahdilla saavutetaan 2—3 vuoden pidennys eläkkeellesiirtymisikään.

Pääministeri Matti Vanhasen II hallitus ilmoitti 24.2.2009 nostavansa joustavan vanhuuseläkeiän alarajaa asteittain kahdella vuodella 12 vuoden siirtymäajan kuluessa vuodesta 2011 alkaen. Hallitus teki päätöksensä työmarkkinajärjestöjä sekä muita asiantuntijatahoja kuulematta.

Hallituksen päätös merkitsisi eläkkeiden tason leikkausta. Se, että nykyisestä 63—68 ikävuoden joustavasta vanhuuseläkeiästä siirrytään 65 vuoden alaikärajaan ja mahdollisesti jopa 70 vuoden yläikärajaan, vaikuttaisi todennäköisesti heikentävästi eläkkeiden kertymään ja lopulliseen tasoon. Tätä kautta uudistus huonontaisi vanhuuseläkkeitä.

Hallitus soveltaa siis "keppilinjaa" suhteessa työurien pidentämistavoitteeseen.

Muutokselle asetettu pitkä siirtymäaika johtaisi siihen, että nuorempien sukupolvien (vuonna 1959 ja sitä myöhemmin syntyneet) vanhuuseläke alkaisi aikaisintaan 65-vuotiaana, mutta vanhemmat pääsisivät vanhuuseläkkeelle tätä aikaisemmin. Tämä siitä huolimatta, että tiedetään, että nuoremmat joutuvat maksamaan joka tapauksessa suurempia työeläkemaksuja.

Eläkkeet ovat palkan osa, joka realisoituu myöhemmin. Käytännössä hallitus siis leikkaa palkkoja.

Työntekijät ovat valmiita jatkamaan työssä, kun työolot ja johtaminen ovat ikääntyviä arvoستavia. Hallituksen esitykset työelämän laadun ja työssä jaksamisen edistämiseksi kuitenkin loistavat poissaolollaan. Hallitus ei ole ymmärtänyt huomioida töiden ja työurien erilaisuutta, töiden vaihtelevaa kuormitusta eikä työntekijöiden kesken esiintyvää työssä jaksamisen vaihtelua.

Opposition mielestä tärkeintä on kehittää vastikään uudistettua eläkejärjestelmää. Samalla tulee parantaa työelämän laatua ja joustavuutta, jotta ihmiset itse jaksaisivat jatkaa työssä pitempään.

Hallituksen päätös eläkeiän nostamisesta ei helpota pahenevaa talouskurimusta. Laman varjolla pyritään palkansaajan ja työeläkeläisen aseman heikentämiseen.

Työeläkkeisiin liittyvien asioiden valmistelu on aiemmin tehty työmarkkinajärjestöjen sekä eläkealan asiantuntijoiden kanssa. Tämä on ollut takeena hyvälle suomalaiselle eläkepolitiikalle. Asiantuntemusta tarvitaan, sillä kyse on vanhuu-

den turvasta. Nykyhallitus ei tästä ole piitannut, vaan on sanellut eläkeiän nostopäätöksensä yksipuolisesti ilman neuvotteluja työmarkkinajärjestöjen kanssa. Työntekijöiden työeläkkeet rahoitetaan yksityisellä sektorilla työnantajien ja palkansaajien maksuilla. Hallitus on tehnyt yksipuolisia päätöksiä järjestelmästä, jota valtio ei rahoita. Poukkoilevat muutokset ja heikennykset eläkejärjestelmään johtavat kansalaisten kesken eriarvoisuuteen ja epäluottamukseen koko järjestelmää kohtaan.

Hallitus on toimillaan vahingoittanut suomalaisen yhteiskunnan ilmapiiriä. Luottamuksen ilmapiiriä tarvittaisiin työmarkkinajärjestöjen kanssa käytävään neuvotteluun välttämättömän työmarkkinaratkaisun aikaansaamiseksi.

Hallitusohjelman mukaan palkansaajia ja työmarkkinoita koskevat asiat valmistellaan hyvässä yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Tällaista menettelyä edellyttää myös Kansainvälisen työjärjestön ILO:n perussopimus, jonka Suomi aikoinaan ratifioi ensimmäisten joukossa.

Luottamusta hallituksen menettelyyn murentaa myös se, että vasta noin kuukausi sitten työmarkkinajärjestöt sopivat sosiaali- ja terveysministerin kehotuksesta ns. sosiaaliluposta. Sopimus koski esimerkiksi lämpäivärahoituksen alaikärajan sekä osa-aikaeläkkeen ikärajan nostamista 60 vuoteen ja vuorotteluvapaan vakinaistamista. Nyt tämän sopimuksen toteutuminen on epävarmaa.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Aikooko hallitus perua ihmisten epävarmuutta lisäävän ja yhteiskunnan luottamusta syövän yksipuolisen päätöksensä nostaa vanhuuseläkeikäraja 65 vuoteen?

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2009

Jutta Urpilainen /sd
Tarja Filatov /sd
Marjaana Koskinen /sd
Päivi Lipponen /sd
Liisa Jaakonsaari /sd
Erkki Tuomioja /sd
Antti Kalliomäki /sd
Jouko Skinnari /sd
Matti Ahde /sd
Rakel Hiltunen /sd
Jacob Söderman /sd
Valto Koski /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Eero Heinäluoma /sd
Tuula Väättäinen /sd
Sirpa Paatero /sd
Merja Kuusisto /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Pia Viitanen /sd
Ilkka Kantola /sd
Sinikka Hurskainen /sd

Matti Saarinen /sd
Satu Taiveaho /sd
Katja Taimela /sd
Marko Asell /sd
Anneli Kiljunen /sd
Antti Vuolanne /sd
Reijo Kallio /sd
Heli Paasio /sd
Jukka Gustafsson /sd
Reijo Laitinen /sd
Susanna Huovinen /sd
Esa Lahtela /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Lauri Kähkönen /sd
Tommy Tabermann /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Pauliina Viitamies /sd
Annika Lapintie /vas
Merja Kyllönen /vas
Mikko Kuoppa /vas

VK 1/2009 vp — Jutta Urpilainen /sd ym.

Minna Sirnö /vas
Matti Kauppila /vas
Erkki Virtanen /vas
Paavo Arhinmäki /vas
Veijo Puhjo /vas
Pentti Tiusanen /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Unto Valpas /vas
Matti Kangas /vas
Kari Uotila /vas
Martti Korhonen /vas
Jaakko Laakso /vas
Jyrki Yrttiaho /vas

Bjarne Kallis /kd
Leena Rauhala /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Tarja Tallqvist /kd
Sari Palm /kd
Raimo Vistbacka /ps
Timo Soini /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Pertti Virtanen /ps
Pentti Oinonen /ps